

angaende Ordningen af Husmændenes Pligtarbejde, og der er en høj Grad af Sandsynlighed for, at den i § 4 h. foreftræene Omgang ikke bruges ret mange Steder i Landet; men det er utvivlsomt, at der er enkelte Steder, hvor man endnu saavel fra Retsbetjentenes som fra Sognefogdernes Side benytter Husmændene i Overensstemmelse med Forordningen af 11te November 1791. Der er maasse endel Medlemmer af dette Thing, som staa i den Formening, at, naar en Husmand bliver tilfagt til at besøge et Brev i Genhold til denne Forordning, f. Ex. fra Retsbetjenten til en Sognefoged, som bor ved den yderste Grænse af Jurisdiktionen og derfor flere Mil fra ham, eller Husmanden omvendt skal bringe et Brev fra en saadan Sognefoged til Retsbetjenten, besørger Husmanden dette Brev direkte. Det er ingenlunde Tilfældet. Naar man holder sig strengt efter Anordningen, ikke saa strengt, at Brevet besørges fra By til By — saa vidt tror jeg ikke, at man har drevet det —, bringer Husmanden det fra Sognefogden til den nærmeste Sognefoged, og der tilfuges igjen en Husmand, som bringer det til den følgende, og saaledes kan en Afstand af 3—4 Mil mellem en Sognefoged og Retsbetjenten udkræve Tilfugelse af 5—6 Husmænd, og Tilbagelæggelse af en Veilængde, der er mange Gange den, der er mellem de Paagjældende. En saadan Ordning er vistnok høist utilfredsstillende, og der er derfor fuldkommen god Grund til at søge den forandret; men naar Forslagsstilleren i det andet Thing har affattet sit Lovforslag, som det er fket, har han jo vistnok for en Del opnaaet sin Hensigt, forsaavidt han derved har faaet forhindret, at Husmændene kunne benyttes paa den Maade; men han har ikke sat Noget istedetfor til Benyttelse for Sognefogderne. Han har vel sagt, at overalt, hvor der findes en ordentlig organiseret Brevforsendelse, og Posten kan benyttes, skal den benyttes, og Retsbetjenten skal for sit Udlæg have Vederslag af Statskassen; men derimod har han ikke sagt Noget om det Vederslag, som Sognefogden skal have, om han overhovedet skal have Vederslag, eller af hvem han skal have det. Det blev jo fremhævet her ved 2den Behandling af dette Lovforslag af en æret Landstingsmand her ved Siden af mig (Dyrehøll), og han indbragte et Ændringsforslag, som jo ganske vist hævede den Ukorrektighed, som findes i det oprindelige Lovforslag; men ved det af ham stillede Ændringsforslag, som er vedtaget af Thinget, opnaaede han netop at bibeholde det, som Forslagsstilleren til Lovforslaget vilde have hævet, nemlig Husmændenes Forpligtelse til efter Sognefogdens Tilfugelse at skulle besørges Tjenestebreve. Den ærede Landstingsmand mente, at det havde sine store Betænkkeligheder at fratage Sognefogden denne Ret, og naar Lovforslaget vedtages, som det her foreligger, er der jo Intet til Hinder for, at en Sognefoged, naar han skal sende en Indberetning

til Retsbetjenten, til Herredsfogden, kan benytte Husmænd dertil, forsaavidt der ikke er truffet en anden Overenskomst med Sogneraadet, eller Sagen ikke paa anden Maade er ordnet. Da jeg saaledes finder, og jeg tror med Grund, at begge Affattelser af Lovforslaget ere lidet heldige, men at det paa den anden Side er ønskeligt at se det tilstedeværende Forhold hævet, tror jeg, at den rigtige Wei for Thinget vil være den, at forfaste Lovforslaget og henstille til den ærede Justitsminister, om han ikke vil lade anstille de fornødne Undersøgelser om, hvorledes dette Pligtarbejde, som paahviler Husmændene, paa bedste Maade kan hæves uden Skade for Tjenesten og uden Udgift for de paagjældende Autoriteter, og derefter forelægge et Forslag derom for Rigsdagen.

Dyrehøll: Jeg har jo ikke nogen særlig Opfordring til at optræde som Forsvarer for det foreliggende Lovforslag. Jeg har kun bidraget til her i Thinget at faae det bragt i en Form, som forekom mig hensigtsmæssigere end den, hvori det var kommet fra det andet Thing; men jeg kan dog ikke lade være at gjøre et Par Bemærkninger til den sidste ærede Ralers Foredrag, da jeg tror, at Sagen alligevel ikke staaar klart for ham paa den Maade, hvorpaa den er opfattet navnlig af Forslagsstilleren i det andet Thing. Det er ganske vist, at, naar man læser den paagjældende Bestemmelse i Forordningen af 1791, saa staaer der ikke der Noget om Retsbetjentenes Ret til at benytte Sognebødene; men ligesom Retsbetjenten efter den almindelige Regel paa andre Steder, hvor der tales om Befordring af Postlager, har Lov til at benytte Bud, saaledes er Meningens med Bestemmelsen i Forordningen af 1791, naar der deri staaer, at Sognefogden kan sende Tjenestebreve ved Bud til en anden By eller et andet Sogn, denne, at de Breve, han modtager fra Retsbetjenten, kan han lade befordre til næste Sogn, for at jeg nu skal holde mig til dette Exempel, og det er navnlig det, der har været anket over, at nogle Steder her i Landet bruges af Retsbetjentene den Fremgangsmaade, at de istedetfor at frankere Breve, som de have skrevet, sende dem til den nærmeste Sognefoged. Der bor f. Ex. en Sognefoged umiddelbart i Retsbetjentens Nærhed, og saa lader man en saadan Depeche passere fra Sogn til Sogn ved Bud istedetfor at sende den med Posten. Saaledes har jeg opfattet Forholdet, og jeg tror ogsaa, at det er opfattet saaledes af den ærede Justitsminister. Det er navnlig dette Forhold, man vil have forandret. Den ærede Landstingsmand sagde, at saaledes som Lovforslaget nu foreligger, med den Forandring, der er fket heri Thinget, er der jo ikke det Mindste i Veien for, at Sognefogden, naar han skal sende et Brev ind til Retsbetjenten, kan lade et Bud gaa dermed. Nei, det er der ganske vist Intet i Veien for, naar det er paatrængende nød-